N°. 81. 1844.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

DONDERDAG 11 JULIJ.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 8sten Julij.

Het kiescollegie van Louviers heeft wederom den heer *Ch. Lafitte* tot haren gedeputeerde gekozen, en wel met 331 stemmen van de 341 opgekomen kiezers. „Men ziet met belangstelling te gemoet wat de kamer thans zal doen, nu de heer *Lafitte*, op uitnoodiging der kiezers, aan den minister van openbare werken geschreven heeft, dat hij zijn aanbod betrekkelijk den zijtak van Louviers op den spoorweg van Rouaan introk.

— In de kamer der gedeputeerden is teruggekomen het door de pairs aangenomen ontwerp voor den spoorweg van Orleans naar Bordeaux, met weglating van het amendement des heeren *Cremieux* nopens de onbevoegdheid van de leden der beide kamers om aan den aanleg of de exploitatie der spoorwegen deel te nemen. De commissie van onderzoek heeft voorgesteld het bedoeld amendement te laten varen. — Voorts heeft de kamer in de zitting van heden het ontwerp betrekkelijk de verandering van steenslot- in percussie-geweren goedgekeurd, en zich verder met de discussie van het budget van justitie beziggehouden.

— De commissie, belast met het voorstel van den heer *Chapuis de Montlaville*, betreffende het zegelregt der dagbladen, heeft thans verworpen het voorstel, om de dagbladen van alle zegelregt te ontheffen, maar zich vereenigd met het denkbeeld, om al de dagbladen, welke ook derzelver grootte zij, aan een vast en onveranderlijk regt van 4 centimes te onderwerpen.

— In de kamer der pairs heeft de commissie van onderzoek voor het ontwerp van den spoorweg van Parijs naar Lyon de verwerping van het door de andere kamer in de wet gebragt amendement voorgesteld, waarbij het stelsel bepaald werd, volgens hetwelk de rails op dien weg worden opgelegd. — Voorts hebben in de zitting van heden de Prins van de Moskowa en de heer *Boissy* hunne voornemens te kennen gegeven, om de uitstellen der interpellatiën nopens Marocco tot aanstaanden Donderdag. [illegible]

Gisteren is de Spaansche gezant gedurende bijna twee uren op het kasteel Neuilly in conferentie geweest met den koning, in tegenwoordigheid van den heer *Guizot*; na deze zamenkomst heeft de heer *Martinez de la Rosa* depêches naar Barcelona gezonden; men denkt dat deze conferentie betrekking had tot de geschillen met Marocco.

Ten gelegenheid dat deze zaak in de beide kamers ter sprake is gekomen, geeft het *Journal des Débats* een overzigt van den oorsprong der geschillen met Marocco. Aanvankelijk was Spanje in oneenigheid met dat rijk gekomen, later was Frankrijk er in geschil mede gewikkeld. Zekere Israëliet *Darmon*, te Marseille geboren, doch de betrekking van Spaansch en Sardinisch consul te Mazagan, aan de zeekust in het rijk van Marocco bekleedende, geraakte in September ll. op de jagt zijnde, in geschil met de inwoners, die hem met steenen wierpen, waarop hij tot zijn zelfbehoud vuur gaf, en het ongeluk had een man te dooden. Twee maal gearresteerd en ter dood veroordeeld, werd hij in Januarij jl. geëxecuteerd. De Maroccaansche autoriteiten zochten de zaak geheim te houden, doch zij kwam ter ooren der andere consuls en had ten gevolge een vertoog van wege het Spaansche gouvernement, waarop echter door den Marokkaanschen minister, in het laatst van Februarij, op eenen hoogen toon geantwoord werd; het geschil had weldra eenige vijandelijkheden van de zijde der Maroccanen tegen de punten die de Spanjaarden in Afrika bezetten, ten gevolge. Aanvankelijk kon het Spaansche gouvernement zich daarvan niet veel laten gelegen leggen, ter zake der moeijelijkheden waarin de opstanden van Carthagena en Alicante hetzelve bragten, maar daarna kondigde men vrij openlijk het plan aan eener expeditie tegen Marocco, en met veel ophef werd daarvan in de Spaansche dagbladen gewag gemaakt. Onder het ministerie van den generaal *Narvaez* verflaauwden echter allengs de geruchten eener expeditie, en die van Engelands bemiddeling kwamen in de plaats. De eerbiedigheidsgeruchten waren intusschen door de Maroccaansche agenten, en die welke *Abd-el-Kader* te Gibraltar onderhoudt, naar Marocco overgebragt en hadden daar onder de fanatieke bevolking, die zich nu van het Noorden door Spanje en van het Oosten door Frankrijk bedreigd achtte, eene algemeene opgewondenheid verwekt, en haar om den zoogenoemden *Djehad* of heiligen oorlog doen roepen. De keizer *Muley Abd-el-Rhaman*, een meer hebzuchtig dan krijgszuchtig vorst, vreesde dat de volksbeweging in opstand tegen hem mogt verkeeren, en maakte alzoo bekend, ten einde de beweging te leiden, dat de heilige oorlog zou verklaard worden, zoodra de ongeloovigen den voet op het Maroccaansch grondgebied zetteden. Het te wapen loopen van het volk, wapenschouwingen, enz. waren intusschen het gevolg van een en ander. Op dat tijdstip, verneemt *Abd-el-Kader* den openbaren geest in Marocco en ziet terstond al het voordeel in daarvan voor hem te trekken; allerlei geruchten werden door hem en zijne zendelingen verbreid; hij wordt de ziel der algemeene wapening. De keizer besluit, zoowel om zich tegen den aangekondigden Franschen inval, als tegen den overwegenden invloed van *Abd-el-Kader* te vrijwaren, zijne geregelde troepen onder de bevelen van *Ali-ben-Taïb-el-Guenaoui* te stellen, en deze vond bij zijne komst te Ouchdah aldaar reeds 8000 ongeregelde ruiters en evenveel infanterie. Deze bevelhebber weigerde te voldoen aan het verlangen van *Abd-el-Kader* om de grenzen over te trekken, die nu zijne hoop grootendeels verloren zag, tot de komst van een ander chef ze verwezenlijkte. *Sidi-el-Mamoun-ben-Cherif*, van de familie der Cherifs die in Marocco heerschen, door des Sultans zoon met een korps van de garde aangekomen, zich door eene schitterende daad willende onderscheiden, voert zijne troepen den 30sten Mei over de grenzen en tegen de Franschen aan, doch wordt door den generaal *Lamoricière* teruggeslagen. De Maroccanen houden zich nu veertien dagen stil, maar *Abd-el-Kader* weet hen weder op te winden, door de questie van het grondgebied in het midden te brengen, door zijne aansporing had de verraderlijke overval plaats, bij welke gelegenheid de Maroccanen echter zwaar gestraft werden, [illegible] *Bugeaud* het grondgebied was overgetrokken en Ouchdah was bezet. De Keizer van Marocco bleef intusschen verantwoordelijk voor al het voorgevallene; hij moest voldoening geven voor den dubbelen aanval, en *Abd-el-Kader* van zijn grondgebied verdrijven.

De Parijssche *Constitutionnel*, die onder de ijveraars tegen Engeland eene eerste plaats bekleedt, deelt het volgende fragment van eenen brief mede, dien dit dagblad uit Tlemeen zegt ontvangen te hebben: „Eenigen tijd geleden, op het oogenblik, dat de Fransche troepen van Magoura naar de grenzen van Marocco oprokken, heeft *Abd-el-Kader* van *Sidi Mohammed*, den zoon des Keizers van Marocco, een voorraad van 6000 Engelsche geweren ontvangen. Te gelijk werden hem eenige aantal afdrukken van voorschriften wegens de behandeling van het geschut, in het Arabisch en in het Engelsch opgesteld, toegezonden. Door tusschenkomst van genoemden Prins staat *Abd-el-Kader*, voortdurend met de Engelschen in betrekking.

Berigten uit Madrid tot den 2den Julij houden, dat de markies *Viluma* nog eenige dagen aan het bestuur zou blijven om eene diplomatieke onderhandeling met betrekking tot de geschillen met Marocco ten einde te brengen. Of de minister als gezant naar Londen zou terugkeeren, was nog onzeker.

De overige ministers zouden eerlang naar Madrid terugkeeren; de generaal *Narvaez* zou vermoedelijk tot minister van buitenlandsche zaken worden benoemd en de generaal *Mazarredo* in zijne plaats minister van oorlog worden.

— In het Madridsche regeringsblad van den 1sten [illegible] opgave, die eene pijnlijke gewaarwording [illegible] omdat zij op eenen toon gedaan wordt, [illegible] bestond om zich daarover te verheugen. De [illegible] zegt namelijk, dat in het tijdperk van den 1sten Februarij tot den 15den Julij van de stroopende benden, die steeds in het landschap Maeztrazgo rondzwerven, 54 manschappen op het slagveld gesneuveld, 120, na gevangen te

[illegible]nomen, doodgeschoten en 107 om verschillende redenen begenadigd zijn. Onder deze slagtoffers behooren een aantal gewezene officieren. Voorts zegt de *Gazeta*, dat sedert den 29sten Mei 14 versnieders, 19 uit Frankrijk binnengeslopene karlistische officieren en een zeker aantal tolbedienden, die zich bij de oproerige benden hadden gevoegd, zijn doodgeschoten, en dat een en ander vooral ook aan den ijver van den generaal *de Villalonga* te danken is.

— Ter beurze van heden (6 *Julij*) waren genoteerd: 5 pCt. 122,15; 3 pCt. [illegible] 81,10; Spanje 3 pCt. 33⅞; Rom. L. 104 drie achtste.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 6den Julij.

Berigten uit St. Petersburg melden, dat het ongeluk van den Grootvorst, waarvan vroeger is melding gemaakt, werkelijk heeft plaats gehad, maar de Vorst werd spoedig uit het water gered en in het leven teruggeroepen. Over de ziekte der Grootvorstin en de gezondheidstoestand des Keizers loopen onderscheidene geruchten; volgens sommigen zoude eenige beterschap zich hebben opgedaan, volgens anderen zou er weinig hoop op herstel zijn.

Men houdt zich in de openbare bladen veel bezig met een langdurig gesprek, hetwelk de Keizer tijdens zijn verblijf te Berlijn, met den Koning zou hebben gehouden, en waarin over niets minder zou zijn gehandeld dan over de verdeeling van het Turksche Rijk. Het ongegronde dezer geruchten is klaarblijkelijk, maar zeker is het daarentegen, dat het bezoek des Keizers veel heeft bijgedragen, om de vriendschap der beide Vorsten zeer te vermeerderen; welk eene werking dit op eene gemeenschappelijke staatkunde kan hebben, durven wij niet wagen te beslissen. Het weder in werking stellen van het Cartel kan beschouwd worden als een teeken van naauwere vriendschappelijke betrekking.

— De volgens vroegere berigten tegen den 1sten Julij verwachte bekendmaking van nieuwe verlaging van het tolltarief van den Oostenrijkschen staat, is werkelijk verschenen. Ammoniak, Salmiak, Katoenen garen van allerlei soort, alle Katoenen waren, Koffij, Natron, Salpeter, Zoutzuren, Horologiën en Loodsuiker, zijn daarin opgenomen, en van deze artikelen zal het invoerregt reeds van af den 1sten September aanstaande bijna, en door eene in Februarij 1845 in werking tredende verdere verlaging nog meer aan dat van het Duitsche *Zollverein* worden gelijkgesteld, waardoor de schadelijke sluikhandel uit de staten van het *Zollverein* het krachtigst zal geweerd en de hinderpalen, die der toetreding van Oostenrijk tot het Duitsche *Zollverein* in den weg stonden, langs zoo meer weggeruimd worden.

— Op de 22 Duitsche spoorwegen loopen thans 296 locomotiven. Hiervan zijn 194 Engelsche, 57 Duitsche, 16 Belgische en 29 Amerikaansche; onder de Engelsche zijn er 81 uit de fabrijk van *Stephenson*, in New-Castle, 62 uit die van *Sharp en Comp.*, in Manchester, 11 uit die van *Turner Evans*, in Newton, 10 van *Rothwell*, in Bolton, 5 van *Forrester*, in Liverpool, 5 van *Longridge*, in New-Castle, 5 van *Kirtley*, in Warrington, 5 van *Tayleur*, in dezelfde plaats, 4 van *Bury*, in Liverpool, enz. Van de Duitsche zijn er 20 uit de fabrijk van *Borsig* in Berlijn, 11 uit de Machinenfabrijk van het Weener-spoorweggenootschap, 7 van *Kessler en Martiensen* in Carlsruhe, 6 van *Zorge*, in Herz, 4 uit Bochum, 3 uit Aken, 2 uit Saksen, enz.

— Een ooggetuige verhaalt, dat hij den 1. dezer bij Laach een buitengewoon natuurverschijnsel heeft waargenomen. 's Morgens, te half vijf uur, steeg het meer, bij schoon en rustig weder, eensklaps buitengemeen hoog, en in hetzelfde oogenblik daalde het nog meer, zoodat nog nimmer geziene afgronden eensklaps waargenomen werden. Tevens hoorde men een donderend geluid, verbleef zich eene verstikkende lucht, werden verscheidene boomen uit den grond gerukt, en zag men op het meer eene menigte doode visschen en vogels drijven. Dit alles was het werk van een oogenblik.

— Blijkens het verslag van den Russischen minister voor de volksverlichting over den staat van zijn ministerie gedurende 1843, telden de 6 universiteiten toen te zamen 2966 studenten. Buiten deze waren er in de elf leerdistricten 2153 hoogere, middelbare en lagere scholen met 172,885 leerlingen. Van deze elf leerdistrikten bevat het schooldistrikt Warschau de meeste scholen en scholieren, Siberië daarentegen nog altijd de minste, namelijk slechts 28 scholen met 1480 leerlingen. De particuliere scholen bedroegen in het geheele rijk 562. Van deze werden er 80 in 1843 nieuw opgerigt. In den laatsten tijd had de minister, op last des keizers, zich bijzonder toegelegd op de verbetering van het onderrigt voor meisjes, en waren in de twee laatste jaren 8 modelscholen opgerigt.

— De Mainzer advokaten, die het plan der op den 18den dezer in Mainz te houden bijeenkomst van Duitsche regtsgeleerden hadden ontworpen, hebben aangekondigd, dat die zamenkomst niet kan plaats hebben, ten gevolge van de daartegen in den weg gelegde hinderhissen.

— Berigten uit Praag, van den 26 Junij, melden, dat de rust aldaar volkomen hersteld is.

— De *Osservatore Triestino* geeft berigten uit Athene van 21 Junij, waarin onder anderen het volgende voorkomt:

„Volgens de tijdingen uit de provinciën, heerschte overal bij de verkiezingen de grootste wanorde. In den Peloponnesus behoorden van de 55 verkozen afgevaardigden 51 tot de oppositie; ook in andere streken vielen de keuzen meerendeels tegen het ministerie uit. Zelfs in Athene heerscht groote opgewondenheid tegen *Maurocordatos*; op het (valsch) gerucht dat *Grivas* naar Athene zou gebragt worden, maakte het volk toebereidselen om hem met eerbewijzen te ontvangen, terwijl men de beeltenis van *Maurocordatos* openlijk wilde verbranden, hetgeen echter door de krachtdadige tusschenkomst van *Kalergis* verhinderd werd. In den nacht van den 20sten was het zeer onrustig en werden een zeventigtal personen in hechtenis genomen. Naar men beweert willen alle ministers, met uitzondering van *Maurokordatos*, hun ontslag nemen."

— In berigten uit Konstantinopel van 19 Junij leest men:

„De Syrische aangelegenheden zijn nog altijd hangende. De punten van geschil zijn de regeling der grensscheiding tusschen de Maroniten en Druzen, de door laatstgenoemden geëischte schadevergoeding, en het herstel der familie *Schachab* in de regering van het gebergte. Aan een gunstigen afloop der onderhandelingen valt naauwelijks te denken; want terwijl Oostenrijk en Frankrijk op eene definitive regeling van het beheer aandringen, willen Rusland en Engeland den tegenwoordigen staat van zaken behouden. Intusschen heeft sir *Stratfort Canning* onlangs den eersten attaché van het Britsche gezantschap, den heer *Alisan*, naar Syrie gezonden, om naauwkeurige inlichtingen omtrent de gesteldheid der zaken aldaar in te winnen. Tot op de terugkomst van dezen zal alles onbeslist blijven.

„Aan den eisch van Frankrijk, om voldoening te erlangen wegens de bekende beschimping der Fransche vlag te Latakieh, is eindelijk gehoor gegeven. De zes voornaamste belhamels, die het Mohammedaansche gepeupel bij die gelegenheid aangevoerd hadden, werden van Beirut, waar zij teregtgestaan hebben, naar Latakieh overgebragt en hebben aldaar, ten aanzien der gansche bevolking, hunne straf, de bastonnade, ondergaan. Het Fransche oorlogsschip *l'Alcibiade* was mede derwaarts gezeild en op bevel van den Franschen consul te Beirut woonde de staf van hetzelve de strafoefening bij."

ENGELAND.

LONDEN, den 6den Julij.

Het linieschip *Caledonia*, van 120 stukken, is van Plymouth naar Gibraltar gestevend, en de *Albion*, van 90 stukken, moet eerstdaags van Cork derwaarts zeilen. Deze schepen zullen zich bij Malta met de *Formidable*, van 84, de *Warspite*, van 50, *Aigle*, van 24, de *Scout*, van 18, en met verscheiden stoomsloepen vereenigen, om gezamentlijk het engelsch eskader uit te maken, dat bestemd is om, onder de bevelen van den vice-admiraal *Owen*, voor Tanger gestationneerd te liggen; zoodat alles aantoont dat de Regering zich de gebeurtenissen in Marocco ernstig aantrekt.

De belanghebbenden bij den handel verontrusten zich eenparig over hetgene thans in Marocco gebeurt, en algemeen wordt de wensch geuit, dat Engeland in dit geval eene ontzagwekkende houding zal aannemen.

Men wil dat eerlang eene schikking tusschen het Uitvoerend Bewind en de belanghebbenden bij den handel op de Westindiën getroffen zal worden, ten einde deze laatsten schadeloos te stellen voor de meerdere concurrentie, die als gevolg van de aanneming der nieuwe suikerwet te wachten staat. Er zou namelijk door het Parlement een waarborg voor eene leening van anderhalf millioen ponden sterling gegeven worden, welke som de Kolonien in staat zou stellen zich meerdere arbeiders, ook uit de landverhuizers uit Indië en China, aan te schaffen.

— Het verkeer tusschen dit Land en de westelijke zeehavens van Frankrijk, door middel der stoombooten, wordt telkens levendiger en sneller. Eenige dagen geleden heeft eene dier booten, de *Magician*, den togt van Londen naar Boulogne, van daar naar Douvres, en van Douvres weder naar Boulogne terug, in minder dan dertien en een half uur afgelegd, en nog tijds genoeg gehad om wederzijds passagiers en rijtuigen in te nemen. Als eenmaal de spoorweg tusschen Calais en Parijs voltooid is, zal de geheele afstand tusschen de hoofdstad van Engeland en die van Frankrijk in twaalf uren afgelegd kunnen worden.

— Uit Noord-Amerika zijn nadere tijdingen ontvangen, volgens welke de commissaris der Vereenigde Staten, die naar Mexico vertrokken was, als overbrenger van depeches wegens de inlijving van Texas, aldaar blijven zou tot na de verwachte aankomst van den president *Santa-Anna*, die, in een buitengewoon congres, magtiging tot het onderhandelen over deze aangelegenheid vragen wilde. Volgens een loopend gerucht, hadden de Staten eene som van vijf millioen dollars aan Mexico aangeboden, bijaldien die Republiek in het plan van aanhechting wilde toestemmen.

— Heden stonden de 3 pCt. gec. $98\frac{3}{4}$; dito gered. $99\frac{3}{4}$, Nederl. $2\frac{1}{2}$ pCt. 61; 5 pCt. $100\frac{7}{8}$.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 10den Julij.

Gisteren morgen, ten half zes ure, is Z. M. de Koning naar het Groothertogdom Luxemburg vertrokken, en in den voormiddag onze vesting langs gepasseerd, zich vooraf naar Tilburg begevende.

H. M. de Koningin is Maandag middag ten één ure, met eenen buitengewonen spoortrein, uit de residentie naar Amsterdam vertrokken, en heeft van daar onmiddellijk, langs den Rijnspoorweg, de reis naar Soestdijk voortgezet.

— Bij besluit van den 1sten Julij, n°. 42, heeft Zijne Majesteit aan *C. de Wijs*, commies bij het departement van Binnenlandsche zaken, eervol ontslag uit die betrekking verleend, met behoud van aanspraak op pensioen; en voorts bij gemeld departement benoemd:

tot commies *P. Blom*, thans adjunct-commies met den personelen titel van commies, en

tot adjunct-commies *D. Post*, thans geëmployeerde bij hetzelfde departement.

— Maandag is te 's Hage overleden de heer Mr. *N. Verloren*, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden.

— Uit 's Hage schrijft men, dat de heer *D. J. ten Zeldam Ganswijk*, griffier der Staten van Zuid-Holland, die een aantal jaren met eenen buitengewonen ijver die betrekking bekleed heeft, zijn eervol ontslag uit dezelve verzocht heeft.

— Z. Exc. de Minister van Finantien heeft ter kennis van het algemeen gebragt, dat, te rekenen van den 15 dezer, op de postkantoren gelegenheid zal zijn, om, tegen betaling van een verminderd frankeergeld, gedrukte couranten, onder kruisband, naar Bremen te verzenden; en dat ook na dit tijdstip dergelijke stukken op denzelfden voet uit Bremen naar de Nederlanden zullen kunnen worden verzonden.

— Z. Exc. de Minister van Finantien heeft ter kennis van de daarbij belanghebbenden gebragt, dat met het oogmerk om aan de inschrijvers in de geldleening en vrijwillige bijdrage, vastgesteld bij de wet van 6 Maart laatstleden (*Staatsblad n.° 14*), welke sedert hunne inschrijving van woonplaats zijn veranderd, en inzonderheid aan de officieren van het leger, welke van garnizoen veranderd zijn, en aan ambtenaren, welke eene andere standplaats binnen het Rijk hebben verkregen, te gemoet te komen in het bezwaar, voor hen in de bij de wet gevorderde storting, ter plaatse hunner deelneming gelegen, de agent van het Ministerie van Finantien te Amsterdam, de agenten van 's Rijks schatkist en de ontvangers der directe belastingen in de steden en gemeenten, waar geene zoodanige agenten zijn gevestigd, van de noodige voorschriften zijn voorzien, om, elk in den zijnen, tegen provisioneel reçu over te nemen en naar den agent, bij wien, volgens de art. 4 en 13 der wet, de storting zou behooren te geschieden, over te maken, de geldelijke effecten, welke hem, in voldoening van elders gedane inschrijvingen, zullen worden worden aangeboden, en om daarna de vereischte quitantien en geldswaardige stukken aan de belanghebbenden te doen ter hand komen.

— Uit 's Bosch schrijft men van den 8sten dezer:

» Niettegenstaande dat de leening vol is, en dus, zooals wordt gezegd, de fondsen tot de daarstelling voor het geprojecteerde kanaal van Eindhoven op Helmond voorhanden zijn, en zelfs, naar men hoort, aan de Maatschappij die de daarstelling beoogt, van gouvernementswege de bijzondere gunst zou zijn verleend: dat de sluisgelden in 's lands kanaal, de Zuidwillemsvaart, van deze stad tot Helmond geheven wordende, van de schepen voor Eindhoven bestemd, door het rijk aan genoemde Maatschappij, ter tegemoetkoming in die particuliere onderneming, zouden zijn afgestaan, loopen hier geruchten, dat de aanvang van dat werk, wegens opgekomene bezwaren, en vooral ter zake van de hinderpalen omtrent de voorgenomene onteigening van benoodigde gronden, voortdurend wordt vertraagd. — Gelukkig is het voor het reizend publiek en den handel, dat de door de stad 's Hertogenbosch sedert eene eeuw daargestelde meer spoedige communicatie op Eindhoven, te weten den steenweg, op den duur in goeden staat wordt onderhouden en het gemis van voormelde, zooals sommige beweren, te verbeteren communicatie, minder wordt gevoeld.

— Uit Arnhem schrijft men van den 9den Julij, dat de heer Mr. *G. M. de Kempenaer* in de vergadering der provinciale staten van Gelderland de verklaring heeft gedaan: dat hij, toen hij voor twee jaren de eer genoot tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal te worden gekozen, in de volstrekte onmogelijkheid verkeerde die benoeming aan te nemen, en derhalve had moeten bedanken; dat hem nu andermaal die eer ten deel vallende, de aanvaarding der roeping hem thans niet meer onmogelijk, maar slechts moeijelijk is, welke moeijelijkheid hij echter door inspanning en opoffering meent te hebben overwonnen, waarom hij zich haast alle onzekerheid ten deze weg te nemen en zich bereid verklaart deze hem gevallene keuze aan te nemen, in de hoop dat hij aan het hem geschonken vertrouwen waardiglijk zal kunnen beantwoorden, en iets bijbrengen tot bevordering van het heil des vaderlands.

— Uit Arnhem schrijft men van den 5 dezer:

»Nadat het provinciale geregtshof alhier sedert een kort tijdsverloop twee veroordeelingen had uitgesproken tegen de misdaad van dubbel huwelijk, werd hetzelve dezer dagen andermaal geroepen daarover uitspraak te doen, ten gevolge waarvan alwederom eene veroordeeling tot infamerende straf werd uitgesproken tegen den persoon van *W. van Sunder*, welke, na in 1836 te Breda met zekere *M. Ambagts* in het huwelijk te zijn getreden, deze zijne vrouw na eenigen tijd verlaten hebbende, in 1839 alhier een tweede huwelijk heeft voltrokken met zekere aldaar wonende meerderjarige dochter.«

— Bij eene dezer dagen genomen ordonnantie door de raadkamer der arrondissements-regtbank te 's Gravenhage, in zake van de tien personen, die zich sedert April 1843, als verdacht van het desbewust in omloop brengen van gesnoeide zilveren nationale muntspecien, in hechtenis hebben bevonden, is de regtsingang tegen voormelde personen gehandhaafd, doch beslist, dat er voor alsnog geene voldoende termen bestonden, voormelde personen te verwijzen naar den heer procureur-generaal.

En is bij dezelfde ordonnantie voorts overwogen, dat er geene termen bestonden, om de inhechtenisneming van voormelde verdachten langer te doen voortduren, en mitsdien de voorloopige in vrijheidstelling van dezelve bevolen.

De regtbank, echter, heeft tevens verleend bevel tot dagvaarding in persoon en de ontslagenen gelast, zich, op de eerste oproeping van den heer regter-commissaris, op de bestaande of nader te rijzen bezwaren, te verantwoorden.

— De *Academia di Santa Cecilia* te Rome, eene der oudste en aanzienlijkste van Europa, heeft de heeren *J. G. Bastiaans*, *L. A. Embach*, *David Koning* en *G. Franco-Mendes*, tot hare eereleden benoemd, ten gevolge eener toezending van compositien door de *Maatschappij ter bevordering der Toonkunst* aan de Romeinsche akademie.

— Het heeft Z. M. goedgunstig behaagd, aan *Jodocus Roose* kwijtschelding te verleenen van de tegen hem uitgesprokene lijf- en schavotstraffen, waartoe hij bij arrest van het provinciaal hof van Zuid-Holland, den 11den April ll., veroordeeld was, ter zake van moedwillige en met voorbedachten rade plegen van gewelddadigheden, door het toebrengen van slagen aan een bedienend beambte, tijdens de uitoefening zijner bediening.

— Uit Harlingen schrijft men, onder dagteekening van den 2den Julij:

» Gisteren had alhier eene buitengewoon luisterrijke harddraverij plaats. Niet minder dan dertien paarden dongen naar den door het stadsbestuur uitgeloofden prijs, bestaande in eene fraaije zilveren tafeltabaksdoos en dito komfoor. Alle paarden, tot genoegen der keurmeesters zijnde, waren toegelaten, zoodat men het genoegen had, de best ter naam staande harddravers bijeen te zien. De wedstrijd, welke even fraai als belangwekkend was, werd eindelijk gewonnen door de zwarte langstaart-merrie *de Lytse*, toebehoorende aan den heer *A. van der Hoop*, te Amsterdam, en bereden door den pikeur *A. [illegible]*. Het [illegible] heerlijkste weder begunstigde dit echt Friesche volksfeest.«

— Als een vervolg op het reeds vermelde nopens de vernieling der dennenbosschen, schrijft men uit Arnhem van den 8sten dezer:

»Reeds voordat de schadelijke *dennenrups* op Rozendaal was ontdekt, heeft zij op het landgoed *Kemperberg* een aanzienlijk bosch vernield, en binnen acht dagen, nadat men haar het eerste had opgemerkt, eene uitgestrektheid van 35 bunders 30- à 40jarige dennen, totaal afgeknaagd. Het middel, om door afgraving de verspreiding te beletten, kan weinig afdoen. De *piniperda* is geene trekrups, die van elders komt; verleden jaar heeft de moedervlinder hare eijeren in het bosch gelegd en de daaruit komende rups blijft op dezelfde plaats leven, tot dat zij volwassen is, tenzij zij, door gebrek aan voedsel, mogt sterven of verhuizen, welk laatste zij niet op verren afstand kan doen. Zij is niet plotseling, maar allengs ontstaan; verleden jaar was er reeds een groot aantal, maar ze werden in de ondringbare bosschen niet opgemerkt. Men heeft bosschen onderzocht, die schijnbaar nog bevrijd waren, en vond 3 à 4 rupsen op eene den, welk getal te gering was, om aan den toestand van den boom merkbaar te zijn, en echter, wanneer men dat getal met dat der dennen vermenigvuldigt, verkrijgt men een millioen rupsen; deze blijven nu onbemerkt voortleven, doch komen het volgend jaar, in een nieuw geslacht, met myriaden terug, tenzij door eene voor haar ongunstige omstandigheid, het veranderen der rups in pop wierd verhinderd. *In* het bosch zelf zullen velen niet, bij dien nog, diep genoeg in den grond kunnen komen en bij harden winter omkomen; maar op vele plaatsen is thans, in de nabijheid, versch gerioolde grond aanwezig, die zeer gunstig voor hare voortteling is. Van alle middelen, die tot stuiting van het kwaad kunnen bedacht worden, heeft maar één enkel kans van te gelukken, — namelijk, de aangetaste bosschen in [illegible]. Het spreekt echter van

zelf, dat geen eigenaar dit hevig middel op zijn eigen bosch zal toepassen, daar het niet hem, maar anderen zou helpen; doch ik geloof, dat het van belang zou zijn, dat het gouvernement, althans het provinciaal bestuur, zich deze zaak aantrok, indien het niet reeds te laat zijn; want, vindt de vlinder aanstaande voorjaar op de plaats zijner uitkomst geen voedsel meer voor het volgend geslacht, dan zoekt hij andere gezonde bosschen op, om zijne eijeren te leggen; en binnen een of ten hoogste twee jaren zullen alle dennen-bosschen uit den omtrek verdwenen zijn; want dat de afgeknaagde den moet sterven is aan geen twijfel onderhevig en leert ook de ondervinding.

In 1725 zijn op die wijze in de omstreken van Neurenberg, in 14 dagen tijds, bijna duizend morgen bosch vernield.

— De bevolking van de provincie Gelderland is in den loop van 1843 met 4554 zielen toegenomen. Op den 1sten Januarij van gemeld jaar bestond dezelve uit 354,477 zielen, en met het einde van December jl. uit 359,031 zielen, namelijk in de steden 92,885 en ten platten lande 266,146.

Het getal der geborenen bedroeg: in de steden, in echt, van het mannelijk geslacht 1447, van de vrouwelijke sekse 1487, te zamen 2934; in onecht: jongens 115, meisjes 112, te zamen 227; totaal-generaal 3161 zielen; — ten platten lande, in echt: van het mannelijk geslacht 4093, van de vrouwelijke sekse 3918, te zamen 8011; in onecht: jongens 143, meisjes 140, te zamen 283; totaal-generaal 8294 zielen en totaal-generaal der geboorten 11,455 zielen; zijnde 106 meer dan in 1842.

In 1843 zijn overleden: in de steden, 1096 mannen, 1142 vrouwen, te zamen 2238; ten platten lande, 2533 mannen, 2300 vrouwen, te zamen 4833; totaal-generaal der sterfgevallen 7071, zijnde 857 minder dan het laatst voorgaande jaar. Het getal der doodgeboren of levenloos vertoonde kinderen gedurende 1843 klom in het geheel tot 640, te weten 186 in de steden en 454 ten platten lande.

In het onderwerpelijke tijdvak zijn 2482 huwelijken gesloten, te weten in de steden 706 en in de landelijke gemeenten 1776, hetgeen 58 meer is dan in 1842; terwijl wij over dien jaarkring slechts eene echtscheiding (onder Maurik) hebben te vermelden.

— Op den 1sten Januarij 1843 bedroeg de bevolking der provincie Friesland 235,141 zielen. In dat jaar zijn er geboren 7,876 en gestorven 4,926, dus meer geboren dan gestorven 2,950; terwijl volgens de bevolkings opgaven 1, meer in de provincie zijn ingekomen dan uit dezelve naar elders vertrokken 11, zijnde dus de bevolking over 1843 vermeerderd met 2,961; zoodat het bedrag der geheele bevolking beliep op 1 Januarij 1844 238,102 zielen. Uit deze opgaven blijkt dat er, in 1843, 102 kinderen *minder* zijn geboren dan in 1842, en dat het getal sterfgevallen, in 1843, 607 minder is geweest dan in het vorige jaar, waaraan dan ook hoofdzakelijk is toe te schrijven, dat in 1843 de vermeerdering der bevolking 532 zielen grooter is geweest dan in 1842.

In den loop van het jaar 1843, zijn er in de provincie voltrokken 1888 huwelijken, dus 36 minder dan gedurende 1842, hebbende er in 1843 ééne echtscheiding plaats gehad.

Van de 7876 geboorten, welke er in 1843 hebben plaats gehad, zijn er 2127 voorgevallen in de Steden en 5749 in de Grietenijen. In de Steden in onecht zijn geboren 124 en in de Grietenijen 151, zoodat over het geheel der Provincie in 1843 zijn geboren [illegible] in wettigen huwelijken en 275 in onechte.

Buiten en behalve de gemelde getallen zijn er nog 288 kinderen dood geboren, als in de Steden 93 en in de Grietenijen 195, van welke in de Steden 9 in onechte en in de Grietenijen 7.

— Er zijn berigten uit Java tot den 2den Maart. In de residentiën van Pekalongan, Samarang, Banjoemaas en Bezoekie hadden, in de maand Februarij, zware overstroomingen plaats gehad, waardoor verscheidene bruggen werden vernield, en de gemeenschap gestremd. In de districten Karang Kobar en Baroer, van de residentie Banjoemaas, werden vijf theefabrijken, twee theepakhuizen en twee opzienerswoningen gansch vernield, en de overige fabrijken zwaar beschadigd; terwijl 170 huizen, die door het vuur van eene der ingestorte woningen werden aangestoken, in de asch werden gelegd. Enkele personen zijn bij deze rampen omgekomen.

— De wetenschappen in het algemeen en de studie der talen van den Indischen Archipel in het bijzonder, hebben op 16 Februarij ll. weder een treffend verlies geleden, door het afsterven van den Heer *B. F.* *Matthes*... — *W. C. H. van der Water*, Theol. Doct. en Predikant te Samarang, een man van grondige geleerdheid, die gedurende een vierjarig verblijf te Macassar, de Macassaarsche en Boegineesche taal en letterkunde tot een voorwerp zijner navorschingen gemaakt heeft. Bij de veelvuldige bezigheden, aan het getrouw en naauwgezet vervullen zijner betrekking verbonden, hield hij zich op den oogenblik onledig met het bearbeiden en voor den druk in gereedheid brengen eener volledige chrestomatie der beide genoemde talen, terwijl het Bataviaasch Genootschap van kunsten en wetenschappen reeds aanvankelijk gelukkig geslaagd was om de types, voor de uitgave van dat werk benoodigd, hier te laten vervaardigen. Het Bijbelgenootschap had, na het afsterven van den heer Dr. *C. H. van der Klis*, op hem, als op zijnen vervanger het oog gevestigd. Maar te midden van dien schoonen werkkring werd hij weggerukt, tot groote droefheid zijner gemeente, tot bittere smart zijner vrienden, en als een onherstelbaar verlies voor zijne echtgenoot en kinderen.

Men verneemt voorts, dat de directie van het Bataviaasch Genootschap pogingen aanwendt om de bouwstoffen voor de Macassaarsche en Boegineesche chrestomatie die de overledene nalaat, zoo mogelijk voor de wetenschap te bewaren; te wenschen is het, dat zij daarin moge slagen en alzoo de vierjarige arbeid van den voortreffelijken geleerde niet zonder vruchten moge blijven.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (9 *Julij*) werden omgezet: Ned. 2½ pCt. 61⅞, zeven zest.; Nieuwe 3 pCt. 74⅝, elf zest.; dito op resc. 75, 74⅞; dito 5 pCt. 100 drie zest.; Syndic. 4½ pCt. 99⅝; 3½ pCt 87½; Handelm. 144½, 145; O. I. 5 pCt. 100; dito 4 pCt. 96; Rijn Spoorweg 104⅝; Aand. Holl. Spoorw. 104; Ardoins 21⅞, een zest., drie zest.; Oude Russen 107 drie achtste; 4 pCt. 91; Braz. 84½, drie achtste; Mexiko 32⅞.

PUBLICATIE.

De BURGEMEESTER der Gemeente *'s Prinsenhage*, van den Heer Luitenant-Kolonel eerstaanwezend Ingenieur te *Breda*, ontvangen hebbende eene TEEKENING van de GRENSSCHEIDING dezer Gemeente tegen de Vesting *Breda*;

Brengt door deze ter kennis van de belanghebbenden, vooral van de Eigenaren der Gronden tegen deze Grensscheiding gelegen, dat voornoemde TEEKENING gedurende de volgende 14 dagen ter Secretarij alhier ter visie liggen zal, ten einde een ieder in de gelegenheid te stellen, na te zien of daarop eenige aanmerkingen te maken zijn.

'S PRINSENHAGE, den 6 Julij 1844.

De Burgemeester voornoemd,

W. VAN GILS.

*** KOMMISSARISSEN, *belast met het Bestuur der* NAAMLOOZE MAATSCHAPPIJ TOT INVOERING DER ZIJDETEELT IN *NOORD-BRABAND*, vermoedende, dat, wellugt, het zij door versterf van primitive Deelgenooten, of door vertrek naar elders, zonder kennisgeving aan het Bestuur dier Maatschappij, *niet alle* per gewonen Brievenpost afgezondene Circulaires, in dato 4 Junij ll., aan de tegenwoordige wettige Bezitters dier Aandeelen zijn toegekomen, brengen bij dezen ter kennis van Deelgenooten, wien hunne Circulaire de dato 4 Junij voornoemd, niet mogt geworden zijn, *dat er op Vrijdag den 26 dezer, des voormiddags ten* tien *ure*, in een der Lokalen van het Hoofd-Etablissement der Maatschappij te *St. Michiels-Gestel*, eene algemeene Vergadering van Deelgenooten zal worden gehouden, waarbij als een speciaal punt van Deliberatie aan de Leden zal worden onderworpen *het al of niet voortzetten der Maatschappelijke onderneming*, wordende tevens allen dezen bij dezen vriendelijk uitgenoodigd, deze Vergadering in Persoon, of bij Gemagtigde, wel te willen bijwonen.

VUGHT, den 5 Julij 1844.

KOMMISSARISSEN,

Bestuurders der Maatschappij ter invoering der Zijdeteelt in Noord-Braband,

Namens dezelve,

Jh^r. M^r. H. B. MARTINI VAN OUWERKERK,

Voorzitter.

DOMEINGOEDEREN

VAN

Z. K. H. PRINS FREDERIK DER *NEDERLANDEN*.

RENTAMBT NIERVAART.

De RENTMEESTER der Domeingoederen van Z. K. H. Prins FREDERIK der *Nederlanden*, voor het Rentambt *Niervaart*, zal, als daartoe gequalificeerd, in het openbaar aan de meest- en hoogstbiedenden Verpachten, op den 27 Julij 1844, ten Gemeentehuize binnen de *Klundert*, des voormiddags ten *tien ure*, ten overstaan van den Heer Notaris C. W. MARIS.

Alle de KOREN- en ZOMER-ZAAD-TIENDEN van de Landen gelegen onder de *Klundert*, voor den Oogst van 1844.

De Conditiën van Verpachting zijn zoo ten Kantore van den Rentmeester voormeld, als van den bovengemelden Notaris te lezen, dagelijks (except des Zondags), des voormiddags.

KLUNDERT, den 6 Julij 1844.

De Rentmeester voornoemd,

L. H. RIJSTERBORGH.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.